

Forum
Energii

Analizy i dialog

Jak porozumieć się z Brukselą

w sprawie finansowania czystego ciepła w Polsce

Forum Energii to think tank działający w obszarze energetyki. Naszą misją jest tworzenie fundamentów efektywnej, bezpiecznej, czystej i innowacyjnej energetyki w oparciu o dane i analizy.

Wszystkie analizy Forum Energii są udostępniane nieodpłatnie i mogą być powielane pod warunkiem wskazania źródła i autorów.

AUTORZY:

Lidia Wojtal

dr Joanna Maćkowiak-Pandera – Forum Energii

REDAKCJA:

Aleksandra Zieleniec

DATA PUBLIKACJI:

listopad 2019

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie (<i>dr Joanna Maćkowiak-Pandera</i>)	2
1. Kluczowe wnioski	3
2. Cel opracowania	3
3. Budżet Unii Europejskiej. Czym są wieloletnie ramy finansowe?	4
4. Czas na czyste ciepło	4
5. Ciepłownictwo a unijne cele w zakresie klimatu	6
6. Kalendarz negocjacji w sprawie nowej perspektywy budżetowej	7
7. Narzędzia finansowania czystego ciepła - polityka spójności i inne fundusze	8
7.1. Polityka spójności	8
7.2. Drugi filar wspólnej polityki rolnej	10
7.3. Pozostałe instrumenty budżetowe	10
8. Korzyści z postawienia na czyste ciepło w negocjacjach europejskich	11
8.1. Dlaczego przyjęcie celów dla ciepłownictwa jest ważne?	11
9. Plan działania	13
9.1. Kierunki strategiczne działań	13
9.2. Trzy rodzaje działań i co warto zrobić	13
9.3. Działania na poziomie krajowym	15
9.4. Działania na poziomie europejskim	17
9.5. Dodatkowe elementy strategiczne	18
10. Podsumowanie	18

Wprowadzenie

W Unii Europejskiej, po wyborach do Parlamentu Europejskiego, widać wyraźny wzrost aspiracji nowych komisarzy i europosłów oraz ich dużą determinację, żeby uzgodnić bardziej ambitne cele redukcji emisji CO₂ na lata 2030 i 2050. Piątkowe marsze dla klimatu, alarmujące raporty naukowe czy zaangażowanie ONZ wywierają presję na decydentów. Podejście przedsiębiorstw, które dopatrują się w nowych modelach biznesowych szansy na rozwój, również nie jest bez znaczenia. Ursula von der Leyen, nowa przewodnicząca Komisji Europejskiej, zapowiedziała, że w ciągu swoich pierwszych 100 dni przedstawi legislację wdrażającą „nowy zielony ład dla Europy” (*European Green Deal*). Będzie to pakiet działań finansowanych z nowego budżetu, nad którym obecnie pracuje Unia Europejska. Dodatkowo już w grudniu należy się spodziewać dyskusji o utworzeniu funduszu sprawiedliwej transformacji. Na spotkaniu Rady Europejskiej w grudniu powróci temat porozumienia w sprawie osiągnięcia europejskiej neutralności klimatycznej do 2050 r., jak też dyskutowana będzie nowa unijna perspektywa finansowa.

Widać, że Polska i UE próbują się porozumieć, ale nadal mówią innymi językami. Bruksela oczekuje ambitnego i realnego planu redukcji emisji, poprawy jakości powietrza, rozwoju OZE – zgodnie z przyjętymi przez Wspólnotę zobowiązaniami na lata 2020 i 2030. Polska niestety nadal nie określiła konkretnych celów i ścieżki ich realizacji.

Niedocenione tematy w rozmowach z UE to ciepłownictwo i czyste ciepło. Polska ma najbardziej spośród państw unijnych zanieczyszczone powietrze. Bez publicznego wsparcia skutecznej termomodernizacji i wymiany źródeł ciepła koszty transformacji będą wysokie i doprowadzą do wzrostu cen tam, gdzie obecnie pali się niskiej jakości węglem lub śmieciami. Poprawa jakości powietrza przynosi też efekty globalnej redukcji emisji CO₂.

Dlatego ważne jest, aby kwestie czystego ciepła stanęły w centrum dyskusji o neutralności klimatycznej. W niniejszym opracowaniu pokazujemy argumenty i obszary działania.

Życzę przyjemnej lektury,

Dr Joanna Maćkowiak-Pandera

Prezes Forum Energii

1. Kluczowe wnioski

Priorytetem Polski w negocjacjach na temat nowego budżetu Unii Europejskiej powinno być uzyskanie środków na transformację ciepłownictwa w kierunku jego niskoemisyjności. Polska powinna więc przedstawić w Brukseli cele, które zamierza zrealizować, tj.:

1. Zastąpienie węgla w ogrzewaniu gospodarstw domowych do 2030 r. innymi paliwami (gazem, pompami ciepła, ciepłem sieciowym itd.).
2. Zmniejszenie zużycia energii końcowej przez budynki o 25%.
3. Odejście od węgla w systemach ciepłowniczych do 2035 r.
4. Wzrost udziału OZE w produkcji ciepła do 32% w 2030 r.
5. Redukcja emisji CO₂ o co najmniej 40% w stosunku do obecnej emisji z ciepłownictwa (systemowego i niesystemowego), co stanowi około 9% redukcji w skali kraju.
6. Ograniczenie ubóstwa energetycznego.

Dlaczego uważamy, że ciepłownictwo powinno stanowić polski priorytet w *European Green Deal*?

- Działania na rzecz tego sektora oddziałują zarówno lokalnie, jak i globalnie. Istnieje ścisły związek pomiędzy poprawą jakości powietrza a redukcją emisji dwutlenku węgla. Likwidacja smogu w Polsce powstałego z ciepłownictwa doprowadzi do redukcji emisji CO₂ o od 7% do 10% krajowej emisji.
- Unijne środki dla ciepłownictwa popłyną głównie do gospodarstw domowych. Czyste ciepło poprawi jakość życia społeczeństwa.
- Społeczeństwo oczekuje zmian, a bez działań modernizacyjnych, w tym znaczącej poprawy efektywności energetycznej, np. wymiany źródeł ciepła, trudno będzie utrzymać ceny na umiarkowanym poziomie.
- Polski rząd dostrzega konieczność poprawy powietrza, m.in. programy wsparcia, ale skala problemów w sektorze ciepłownictwa, zarówno systemowego, jak i indywidualnego, jest tak duża, że wysiłki te trzeba uzupełnić dodatkowym strumieniem środków. O możliwych rozwiązaniach dla ciepłownictwa oraz niezbędnych działaniach pisaliśmy w 2019 r. w raporcie Czyste ciepło 2030. Strategia dla ciepłownictwa.

3

2. Cel opracowania

Głównym celem opracowania jest wskazanie rekomendacji dotyczących uwzględnienia ambitnych planów i kosztów transformacji szeroko rozumianego ciepłownictwa w negocjacjach na temat nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej.

3. Budżet Unii Europejskiej. Czym są wieloletnie ramy finansowe?

Wieloletnie ramy finansowe to budżet Unii Europejskiej określający limity wydatków UE jako całości, a także dla różnych obszarów działalności na okres co najmniej pięciu lat¹.

Cele wieloletnich ram finansowych:

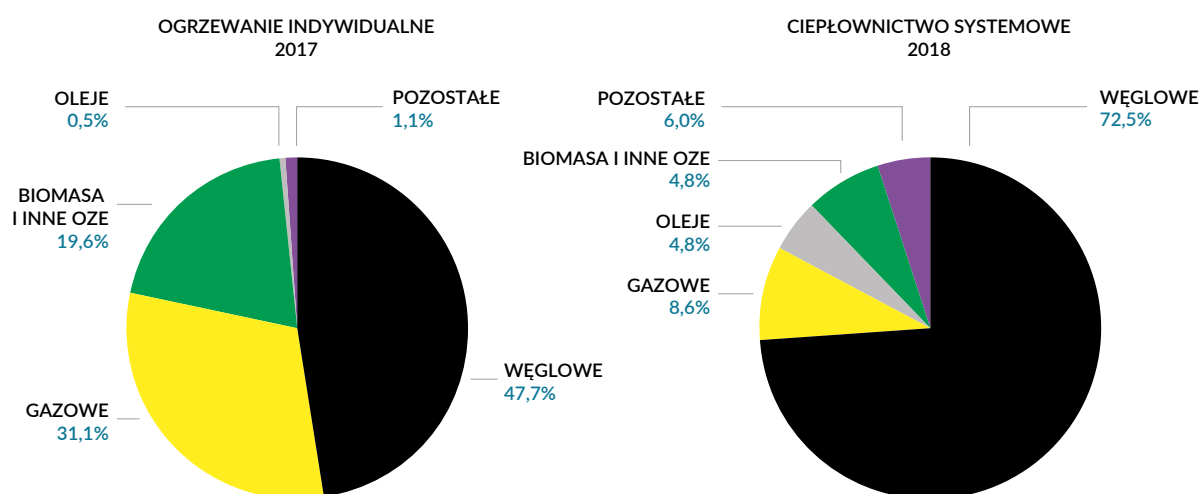
- 1) dostosowanie wydatków UE do jej priorytetów politycznych,
- 2) zapewnienie dyscypliny budżetowej Unii Europejskiej,
- 3) ułatwienie przyjęcia unijnego rocznego budżetu,
- 4) zwiększenie przewidywalności finansów Unii Europejskiej,
- 5) zwiększenie skuteczności unijnych polityk i programów.

4. Czas na czyste ciepło

Niedocenione tematy w rozmowach z UE to ciepłownictwo i czyste ciepło. Polska ma najbardziej spośród państw unijnych zanieczyszczone powietrze. Bez publicznego wsparcia skutecznej termomodernizacji i wymiany źródeł ciepła koszty transformacji będą wysokie i doprowadzą do wzrostu cen tam, gdzie obecnie pali się niskiej jakości węglem lub śmieciami. Prowadzone są rozmowy w sprawie wsparcia termomodernizacji w ramach programu *Czyste powietrze* koordynowanego przez NFOŚiGW, lecz w Krajowym planie na rzecz energii i klimatu ciepłownictwo (czyli ogrzewanie indywidualne i ciepło systemowe) odgrywa niszową rolę. Zgodnie z unijnym pakietem *Czysta energia* Krajowy plan ma być najważniejszym dokumentem dotyczącym planowania działań w sektorze energii (i innych sektorach) oraz powiązanych z funduszami i podlegać okresowej rewizji.

W polskiej energetyce węgiel to nadal paliwo dominujące. Dlatego ciepłownictwo ma wyjątkowy problem. Ale problem mają przede wszystkim Polacy, ponieważ cena ciepła z węglowych systemów ciepłowniczych wzrośnie ze względu na wzrost cen uprawnień do emisji CO₂ oraz wahania cen paliw.

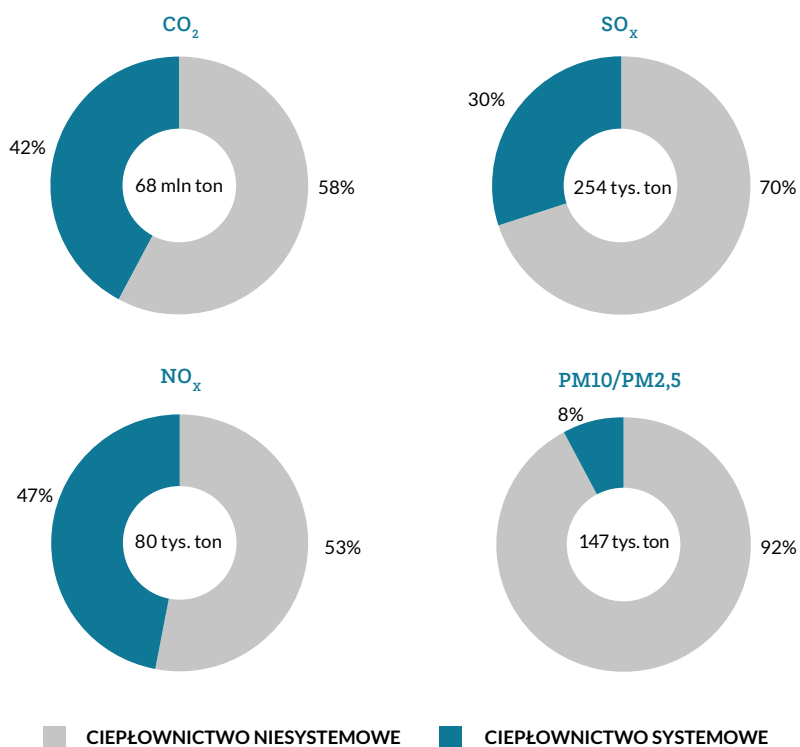
Wykres 1. Produkcja ciepła z różnych paliw

Źródło: KAPE S.A., GUS i URE (2017).

Ciepłownictwo – zarówno systemowe, jak i przede wszystkim niesystemowe – jest źródłem zanieczyszczeń powietrza i znaczącej emisji dwutlenku węgla.

Wykres 2. Roczne emisje zanieczyszczeń z ciepłownictwa w 2016 r.

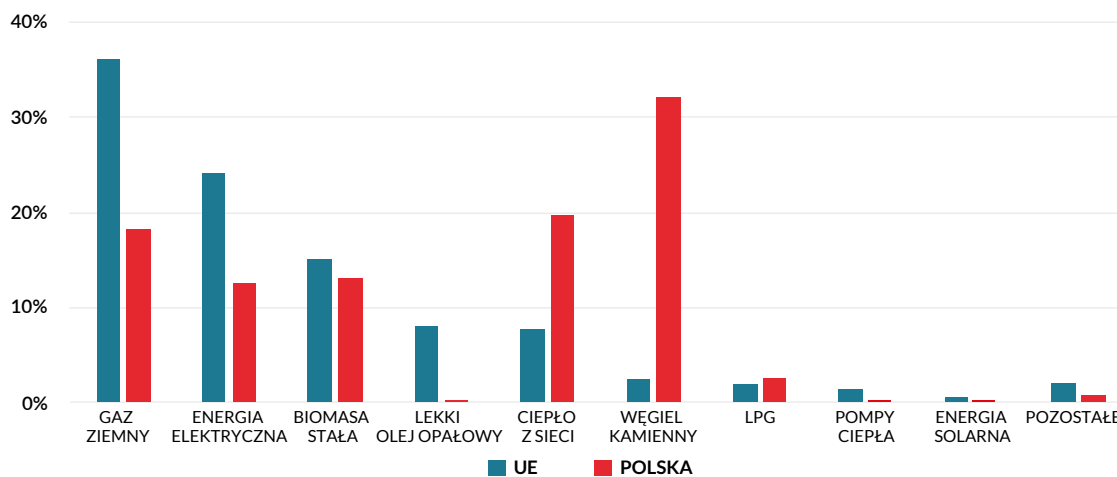

5

Źródło: opracowanie własne KAPE S.A.

Polska znacząco wyprzedza inne unijne kraje w zużyciu węgla, zwłaszcza w gospodarstwach domowych.

Wykres 3. Porównanie struktury zużycia energii w gospodarstwach domowych w UE i Polsce w 2017 r.

Źródło: GUS (2017).

5. Ciepłownictwo a unijne cele w zakresie klimatu

Realizacja ambitnego programu transformacji ciepłownictwa nie tylko odpowiada na społeczne oczekiwania poprawy jakości powietrza, ale i wypełnia unijne zobowiązania redukcji emisji CO₂, poprawy efektywności energetycznej oraz zwiększenia udziału OZE.

W 2019 r. Forum Energii przedstawiło propozycję strategii dla szeroko rozumianego ciepłownictwa.

Rysunek 1. Jakie cele środowiskowe Polska może osiągnąć do lat 2030 i 2050

Redukcja emisji w porównaniu do 2016 r.

INDYWIDUALNE OGRZEWANIE		SYSTEMY CIEPŁOWNICZE		ROK BAZOWY
EMISJE CO ₂	EMISJE PYŁÓW	EMISJE CO ₂	EMISJE PYŁÓW	
36 MLN TON / ROK	131 TYS. TON / ROK	32 MLN TON / ROK	16 TYS. TON / ROK	2016
42% MNIEJ 21 MLN TON / ROK	91% MNIEJ 12 TYS. TON / ROK	16% MNIEJ 27 MLN TON / ROK	53% MNIEJ 7,5 TYS. TON / ROK	2030
76% MNIEJ 8,6 MLN TON / ROK	99% MNIEJ 1 TYS. TON / ROK	81% MNIEJ 6 MLN TON / ROK	82% MNIEJ 3 TYS. TON / ROK	2050

Źródło: Czyste ciepło 2030. Strategia dla ciepłownictwa, Forum Energii, Warszawa 2019.

Polska może zlikwidować sezonowy smog zimowy do 2030 r. oraz zredukować emisję CO₂ o od 7% do 10%. Obecnie w rozmowach z UE taki plan się jednak nie pojawił. W kwestii ciepłownictwa Polska musi podjąć dwie ważne decyzje w sprawach:

- 1) wyeliminowania paliw stałych lub przynajmniej węgla z gospodarstw domowych do 2030 r.;
- 2) przyszłości małych systemów ciepłowniczych, z których część trzeba zmodernizować (w myśl dyrektywy o efektywności energetycznej), a część być może zlikwidować ze względu na brak możliwości osiągnięcia parametrów konkurencyjności wobec innych form ogrzewania.

6. Kalendarz negocjacji w sprawie nowej perspektywy budżetowej

Kalendarz rozmów na temat unijnego celu neutralności klimatycznej do 2050 r. wynika z dwóch ważnych procesów :

- **Międzynarodowych negocjacji.** Zgodnie z Porozumieniem paryskim Unia ma przedłożyć swoją długofalową strategię najpóźniej do końca 2020 r. Rada Europejska uzgodniła², że do końca roku (czyli na jej posiedzeniu w dniach 12–13 grudnia 2019 r.) uzgodni wytyczne dla tej strategii, którą następnie zatwierdzi i przedłoży „na początku 2020 r.” W najbliższym czasie należy oczekiwać mocnych nacisków politycznych na przyjęcie w grudniu na szczycie UE neutralności klimatycznej.
- **Negocjacji na temat wieloletniego budżetu Unii Europejskiej.** Równolegle do negocjacji klimatycznych toczą się rozmowy w sprawie wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027, w tym środków na wsparcie realizacji celu neutralności klimatycznej. Ich zakończenie spodziewane jest najwcześniej w pierwszym kwartale 2020 r. Najmniej zaawansowane są dyskusje dotyczące polityki spójności i wspólnej polityki rolnej³. W tej sytuacji wydanie przez Radę Europejską w grudniu 2019 r. wytycznych w sprawie instrumentów wsparcia neutralności klimatycznej da podstawy do wypracowania odpowiednio dostosowanych instrumentów w ramach nowej perspektywy finansowej.

Dodatkowym elementem, ważnym dla powyższych procesów, jest obowiązek przygotowania i przedłożenia przez wszystkie państwa członkowskie do końca 2019 r. krajowych planów na rzecz energii i klimatu oraz krajowych strategii do roku 2050⁴. Te dokumenty mają kluczowe znaczenie z dwóch powodów:

1. Będą stanowić podstawę analizy przyznawanych środków w ramach programów wdrażających fundusze polityki spójności i wspierać alokację środków w innych funduszach.
2. Będą uwiarygadniać stanowisko państw członkowskich wobec przygotowań do transformacji niskoemisyjnej do lat: 2030, 2040 i 2050.

Dlatego Krajowy plan na rzecz energii i klimatu będzie miał bezpośrednie przełożenie na unijne wsparcie polskiej transformacji energetycznej.

Wnioski

- Na posiedzeniu w grudniu 2019 r. Rada Europejska powinna uzgodnić szczegółowe polityczne warunki wypełnienia celu neutralności klimatycznej do 2050 r.
- Od tego, czy w konkluzjach tego spotkania uda się zamieścić zapisy o wsparciu czystego ciepła w Polsce zależy, czy Polska będzie mogła skutecznie zabiegać o środki na ten cel. To, na ile będzie wiarygodna w swoim przekazie, zależy z kolei od tego, jakie pokaże cele redukcji emisji CO₂ zgodnie z Krajowym planem na rzecz energii i klimatu.
- W ewentualnych dalszych negocjacjach, w tym budżetowych w 2020 r., zostaną sprecyzowane decyzje o realizacji celu neutralności przyjęte na unijnym grudniowym szczycie.

2 Konkluzje Rady Europejskiej z 20 czerwca 2019 r.

3 *Multiannual Financial Framework, Draft Negotiating Box*, Brussels, 14 June 2019.

4 *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu.*

7. Narzędzia finansowania czystego ciepła – polityka spójności i inne fundusze

7.1. Polityka spójności

W polityce spójności w nowej perspektywie finansowej będą funkcjonować trzy fundusze z alokacjami krajowymi:

- **Fundusz spójności** z 40-procentowym udziałem wydatków na cele klimatyczne.
- **Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego** z 35-procentowym udziałem wydatków na cele klimatyczne.
- **Europejski Fundusz Socjalny+** z 30-procentowym udziałem wydatków na cele klimatyczne.

Wdrażanie polityki spójności oparte jest na realizacji pięciu celów, z których w kontekście czystego ciepła liczy się przede wszystkim cel nr 2.

Cel nr 2

Europa bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i dążąca do transformacji w kierunku gospodarki bezemisyjnej i odporna na zmiany klimatu dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, inwestycji w gospodarkę morską i zieloną, promowaniu gospodarki obiegu zamkniętego, redukcji emisji i dostosowywania się do zmian klimatu oraz zapobiegania ryzyku i zarządzania nim.

8

Choć w tzw. trilogach nadal trwają rozmowy na temat kształtu tych polityk, można założyć, że cel nr 2 polityki spójności może być podstawą wsparcia niskoemisyjnej transformacji polskiego ciepłownictwa w ramach wszystkich trzech funduszy.

W tym kontekście ważne jest, żeby Polska jasno określiła swoje potrzeby i zabiegała o ich realizację podczas spotkania Rady Europejskiej, a jednocześnie uważnie śledziła prace legislacyjne dotyczące polityki spójności, w tym także te prowadzone na forum Parlamentu Europejskiego. Trzeba mieć świadomość, że wiele państw liczy na te same środki, przy czym potrzeby Polski są szczególne, ponieważ chodzi o redukcję zużycia węgla w indywidualnych kotłach, z czym Zachód nie ma problemu. Istotne jest, aby w toku negocjacji Polska zgłosiła odejście od węgla w gospodarstwach domowych do 2030 r.

7.1.1. Warunki korzystania ze wsparcia UE w polityce spójności

Powyższe fundusze reguluje, nadal negocjowane, rozporządzenie ramowe: Common Provisions Regulation⁵. Jednym z kluczowych elementów wdrażania projektów we wszystkich trzech funduszach są umowy partnerstwa, które będą zawierane pomiędzy Komisją Europejską a państwami członkowskimi po przyjęciu wieloletnich ran finansowych⁶. W dokumentach tych trzeba uwzględnić założenia krajowych planów na rzecz energetyki i klimatu oraz środki na inwestycje niskoemisyjne. Pod tym kątem umowy będą oceniane przez Komisję Europejską, ponieważ zawarte w nich działania na rzecz klimatu będą się liczyły do wykonania przez UE jej celów finansowania klimatycznego.

⁵ *Legislative package for Cohesion Policy 2021-2027, Overall state of play of negotiations, Presidency report*, Brussels, 7 June 2019.

⁶ W poprzedniej perspektywie finansowej takie porozumienie zostało zawarte dopiero w maju 2014 r.

Przy przygotowywaniu programów wdrażających te fundusze należy uwzględnić tzw. warunki podstawowe. Dla celu nr 2 są to m.in.:

- przyjęcie krajowej długoterminowej strategii renowacji, w tym termomodernizacji budynków;
- określenie środków wdrożeniowych, które zapewnią poprawę efektywności energetycznej oraz zgodność z wiążącymi krajowymi celami w zakresie OZE na 2020 r. i poziomem wyjściowym do 2030 r.;
- uchwalenie Krajowego planu na rzecz energetyki i klimatu wraz z planami środków i mechanizmów finansowania inwestycji niskoemisyjnych;
- zwiększenie udziału OZE w sektorze ogrzewania i chłodzenia o 1% rocznie do 2030 r.

Ponadto przedmiotem negocjacji pozostaje nadal kwestia nieudzielania wsparcia dla projektów związanych z paliwami kopalnymi. Jedynie gaz może odegrać jeszcze pewną rolę w transformacji w kontekście wymiany systemów grzewczych opartych na węglu na systemy gazowe. Możliwe jest także uzgodnienie wsparcia dla instalacji energetycznego spalania o nominalnej mocy cieplnej przekraczającej 20 MW⁷.

7.1.2. Fundusz spójności

Cele: Wsparcie dla realizacji omówionego celu nr 2, w tym inwestycji w środowisko, m.in. odnoszące się do gospodarki w obiegu zamkniętym, zrównoważony rozwój, OZE.

Uwaga. Fundusz spójności nie będzie wspierał inwestycji w mieszkalnictwo, chyba że będą one związane z promocją efektywności energetycznej, **efektywnym gospodarowaniem zasobami i OZE oraz poprawą warunków życia osób starszych i niepełnosprawnych**⁸.

Pogrubione wyżej i niżej fragmenty to propozycje Parlamentu Europejskiego wspierające czyste ciepło, nadal dyskutowane w „trilogach”.

7.1.3. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Cele: Promowanie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych, **oszczędności energii i działania na rzecz eliminacji ubóstwa energetycznego**; promowanie **zrównoważonej** odnawialnej energii; rozwijanie inteligentnych systemów energetycznych, sieci i magazynowania; **wspieranie regionalnych procesów transformacyjnych w kierunku dekarbonizacji, a także niskoemisyjnego wytwarzania energii; walka z wszystkimi formami zanieczyszczeń w środowisku miejskim, w tym zanieczyszczeń powietrza, a także promowanie zielonej i niskoemisyjnej infrastruktury transportowej**⁹.

Uwaga. Dla większości regionów w Polsce (14 z 17) oznacza to obowiązek wydania co najmniej 30% na ten cel. 30% środków?

⁷ Cohesion Policy Legislative Package 2021-2027, Partial mandate for negotiations with the European Parliament, Brussels, 13 February 2019.

⁸ Część pogrubiona to ostatnie poprawki Parlamentu Europejskiego z 27 marca 2019 r.

⁹ *Ibidem*.

7.1.4. Europejski Fundusz Społeczny+

Cele: Wsparcie innych celów polityki spójności, w szczególności budowy zielonej, niskoemisyjnej Europy poprzez poprawę edukacji i szkoleń; podnoszenie świadomości społeczeństwa dotyczącej zrównoważonego rozwoju i stylu życia oraz kwalifikacji wszystkich, w tym pracowników; tworzenie nowych miejsc pracy w sektorach związanych ze środowiskiem, klimatem i energią, gospodarką w obiegu zamkniętym i bioekonomią.

7.2. Drugi filar wspólnej polityki rolnej

7.2.1. Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich z 30-procentowym udziałem wydatków na cele klimatyczne i krajową alokacją.

Wśród celów Funduszu brak odniesień do przeprowadzania zmian w ciepłownictwie i ogrzewnictwie, co jednak nie wyklucza możliwości uzyskania przez Polskę większych środków na realizację programu czystego ciepła na terenach wiejskich. A taki program przyczyniłby się do zmniejszenia ubóstwa energetycznego na wsiach, poprawił jakość powietrza, wypełniając przy tym cele klimatyczne. Trzeba mieć świadomość, że największe ubóstwo występuje w starych, niezmodernizowanych, o niskiej wartości domach na wsiach, których mieszkańcy mają wyjątkowo niski poziom dochodów.

Tabela 1. Struktura gospodarstw ubogich energetycznie, w zależności od typu budynku oraz klasy miejscowości zamieszkania (2016 r.)

	Typ budynku				Ogółem	
	Jednorodzinny		Wielorodzinny			
	Liczba (tys.)	Udział ^{a)}	Liczba (tys.)	Udział ^{a)}	Liczba (tys.)	Udział
Duże miasto	62	5 %	163	12 %	225	17 %
Średnie miasto	51	4 %	114	9 %	164	13 %
Małe miasto	91	7 %	95	7 %	186	14 %
Wieś	649	50 %	82	6 %	731	56 %
Ogółem	853	65 %	453	35 %	1306	100 %

^{a)} Udział w liczbie ogółem.

Źródło: opracowanie własne IBS na podstawie danych BBGD 2016.

Warunkiem ubiegania się o środki z tego funduszu na poprawę klimatu jest oszacowanie niezbędnych nakładów i ujęcie ich w Strategicznym planie wspólnej polityki rolnej (nowy instrument) na potrzeby realizacji rozwoju polskich terenów wiejskich.

Wniosek

Zaproponowanie wykorzystania środków wspólnej polityki rolnej na zwiększenie ambicji klimatycznych (np. do 2030 r.) może być jedną z kart przetargowych w negocjacjach.

7.3. Pozostałe instrumenty budżetowe

Środki na realizację celów klimatycznych, znajdujące się także w innych instrumentach ram finansowych, ale bez alokacji krajowych, są zarządzane przez Komisję Europejską i powołane do tego instytucje oraz przyznawane w konkursach. Są to:

Horizont Europa (Horizon) z 35-procentowym udziałem wydatków na cele klimatyczne. Jest to program nakierowany na badania i innowacje. Klimat i energia skupione są w filarze II: „Wyzwania globalne i europejska konkurencyjność przemysłowa”, w szczególności w klastrze (e): „Klimat, energia i mobilność”. Z programu można uzyskać środki na wszelkie działania na rzecz czystego ciepła (sieci, termomodernizacja, technologie, OZE, efektywność energetyczna) pod warunkiem, że będą miały charakter nowatorski oraz prowadziły do redukcji emisji. Innowacyjność nie musi w tym przypadku oznaczać zastosowania nowych technologii. Promowane będą również nowoczesne rozwiązania umożliwiające szybsze i bardziej efektywne dojście do zakładanych celów.

InvestEU z 30-procentowym udziałem wydatków na cele klimatyczne. Program ma wspierać inwestycje i innowacje (kontynuacja planu Junckera – EFIS). Okno inwestycyjne nr 1: „Klimat i energia” daje duże szanse wsparcia inwestycji w ciepłownictwo i ogrzewnictwo. Ze względu na dotychczasowe niedoinwestowanie (jeden z warunków kwalifikowalności) oraz znaczne potrzeby finansowe na modernizację ciepłownictwa i ogrzewnictwa w Polsce oraz wysoką spójność z celami klimatyczno-energetycznymi projekty w tym obszarze mogą uzyskać wysokie dotacje. Program nie wspiera inwestycji szkodliwych dla klimatu, środowiska i społeczeństwa, szczególnie w paliwa kopalne. Nie dotyczy to jednak projektów, które nie mają realnej alternatywnej technologii, i tych zapobiegających zanieczyszczeniom¹⁰ i je kontrolujących.

Łącząc Europę (Connecting Europe Facility) z 60-procentowym udziałem wydatków na cele klimatyczne. Ma wspierać rozwój infrastruktury wewnątrz europejskiej we współpracy pomiędzy państwami członkowskimi. W transformacji sieci ciepłowniczej czy realizacji innych rozwiązań w ciepłownictwie i ogrzewnictwie można się oprzeć na dobrych praktykach innych państw członkowskich i współpracy transgranicznej.

11

Program działań na rzecz środowiska i klimatu LIFE to jedyny instrument UE poświęcony wyłącznie współfinansowaniu projektów na rzecz ochrony środowiska i klimatu. Jest nakierowany na wspieranie najlepszych technologii, praktyk i rozwiązań, które mogą być zastosowane na większą skalę w innych programach. Część „Klimat” zawiera podprogramy „Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja” oraz „Czysta transformacja energetyczna”. Obszary interwencji to m.in.: redukcja i monitorowanie zanieczyszczenia, ograniczenia emisji, OZE, efektywność energetyczna, czyste powietrze, zmniejszenie ubóstwa energetycznego, wprowadzanie nowych rozwiązań technologicznych, wreszcie, działania informacyjne (np. doradztwo).

8. Korzyści z postawienia na czyste ciepło w negocjacjach europejskich

Nowy Parlament Europejski oraz nowa Komisja Europejska wzmogły naciski na realizację celów klimatycznych, a nawet ich zwiększenie także w perspektywie 2030 r. Przyjęcie na spotkaniu Rady Europejskiej w grudniu 2019 r. celu neutralności klimatycznej na rok 2050 jest bardzo prawdopodobne.

Realizacja programu *Czyste ciepło* w części z wykorzystaniem środków unijnych ma szansę przyczynić się do maksymalizacji korzyści politycznych, ekonomicznych, środowiskowych i społecznych. Spowoduje to, że znaczący strumień środków w nowej perspektywie finansowej UE popłynie do polskich gospodarstw domowych. Polepszy się jakość życia ze względu na poprawę jakości powietrza i zmniejszenie wpływu zanieczyszczeń na zdrowie i życie ludzi. Spadną wydatki na ogrzewanie i zwiększy się komfort cieplny, a dodatkowo zostanie zredukowana emisja dwutlenku węgla.

10

Projekt rozporządzenia nie definiuje „zanieczyszczenia”, ale w tekście rozporządzenia odnosi się ono do m.in. powietrza.

8.1. Dlaczego przyjęcie celów dla ciepłownictwa jest ważne?

Wyrażenie przez Polskę zgody na przyjęcie celu neutralności oraz zwiększenie celu do 2030 r. powiązane z uzyskaniem konkretnych, być może znacznych środków na modernizację ciepłownictwa, byłoby istotnym sygnałem o efektywnych działaniach Polski na rzecz walki ze zmianami klimatu i smogiem. Kwestia przeznaczenia środków na modernizację ciepłownictwa nie będzie antagonizowała instytucji europejskich ani państw członkowskich. Wręcz przeciwnie – argument o konieczności inwestycji w czyste ciepło powinien być traktowany ze zrozumieniem przez wszystkie strony negocjacji oraz w Polsce. Społeczeństwo także oczekuje skutecznych działań, które doprowadzą do poprawy jakości powietrza i bez wątpienia spowodują, że gospodarstwa domowe skorzystają na koncentracji działań na ciepłownictwie i poprawie efektywności energetycznej.

Takie kroki może poprzeć również Finlandia¹¹, która w drugiej połowie roku 2019 sprawuje Prezydencję UE i pozytywnie wypowiadała się na temat przyznania priorytetu dla ciepłownictwa. Na problem ubóstwa energetycznego powiązanego z transformacją energetyczną zwróciła ostatnio uwagę komisarz do spraw energii Kadri Simson¹². Z kolei nowy komisarz do spraw klimatu i wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej F. Timmermans w swoich pierwszych wystąpieniach odwoływał się do potrzeby finansowania renowacji, w tym termomodernizacji budynków i wsparcia przemian społecznych¹³.

- **Korzyści ekonomiczne.** Ograniczenie udziału węgla w ciepłownictwie wygeneruje oszczędności z tytułu m.in. pomniejszonych kosztów zakupu uprawnień do emisji dwutlenku węgla. Zmniejszą się również znaczące koszty zewnętrzne¹⁴ smogu. Aktywna postawa rządu oraz jasno zdefiniowane cele polityczne doprowadzą do pozyskania konkretnych środków w tej perspektywie finansowej i w następnych: zarówno w ramach alokacji krajowych, jak i z pozostałych funduszy unijnych.
- **Korzyści klimatyczne i społeczne.** Program *Czyste ciepło* łączy w sobie dwa czynniki istotne dla realizacji celów polityki europejskiej i krajowej. Eliminacja węgla jako źródła ogrzewania przyczynia się do redukcji zarówno emisji CO₂ z ciepłownictwa (o 40% do 2030 r., co daje ok 7–10% w skali całego kraju), jak i zanieczyszczenia powietrza.
- **Korzyści społeczne:**
 1. Zdrowie: eliminacja zanieczyszczeń powietrza (związki siarki, azotu, benzopirenu, pyły).
 2. Ubóstwo energetyczne: wsparcie wymiany źródeł ciepła, niższe opłaty za energię, dodatki energetyczne, zmniejszenie opłat za ciepło.
 3. Spójność terytorialna: rozwój obszarów wiejskich i małych miejscowości.
 4. Wzrost zatrudnienia: w usługach związanych z ciepłownictwem i ogrzewnictwem, szkolenie i przekwalifikowanie pracowników.
 5. Zwiększenie zaufania społeczeństwa do środowiskowych i finansowych korzyści z transformacji niskoemisyjnej.

11 Zob. https://www.euractiv.com/section/energy/interview/finnish-official-heating-is-far-from-being-just-a-local-issue/?utm_term=Autofeed&utm_medium=social&utm_source=Twitter#Echobox=1569390560

12 Przesłuchanie z 3 października 2019 r., <http://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/priorities/commission-hearings-2019/20190910STO60747/kadri-simson-estonia>

13 Przesłuchanie z 8 października 2019 r., <https://www.europarl.europa.eu/ep-live/en/committees/video?event=20191008-1830-SPECIAL-HEARING-2Q2>

14 Koszty zewnętrzne są to koszty ponoszone przez otoczenie wskutek działalności jakiegoś czynnika. Aby uwzględnić koszty wywierane na środowisko państwa wprowadzają podatki ekologiczne, lub inaczej „opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska”. Opłaty te mają w założeniu promować czyste technologie, które wywierają mniejszy wpływ na środowisko naturalne, i karać te przedsiębiorstwa, które emitują wszelkiego rodzaju zanieczyszczenia do środowiska naturalnego (źródło: Wikipedia)

- **Inne korzyści.** Różnorodność działań podejmowanych w trakcie realizacji strategii czyste ciepło przyczyni się do rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, krajowych, jak też lokalnych. Wzrosną zaangażowanie samorządów oraz współpraca z lokalnymi dostawcami usług. Dodatkowo, przy spójnym programie modernizacji, należy zwrócić uwagę na możliwość ubiegania się o unijne środki z pomocy technicznej. To pozwoli rozbudować potencjał jednostek administracji państwowej i samorządowej w zakresie przygotowywania, aplikowania i wdrażania projektów ze środków europejskich.

9. Plan działania

W celu jak najefektywniejszego wykorzystania unijnych środków na potrzeby czystego ciepła należy podjąć szereg działań na scenie europejskiej i w kraju.

9.1. Kierunki strategiczne działań

- **Plan działania i cele środowiskowe w ciepłownictwie.** Skuteczność negocjacyjna Polski znacząco zwiększyłaby się, gdyby Polska pokazała plan realizacji celów klimatycznych do 2030 r.
- **Fundusz sprawiedliwej transformacji i posiedzenie Rady Europejskiej w grudniu 2019 r.** Należałoby skupić działania na grudniowym spotkaniu Rady Europejskiej, która może uzgodnić powstanie funduszu sprawiedliwej transformacji jako niezbywalnego elementu zgody na neutralność klimatyczną do 2050 r.
- **Zarezerwowanie środków na transformację ciepłownictwa w innych funduszach nowej perspektywy finansowej.** Przeznaczenie środków na transformację ciepłownictwa w nowej perspektywie finansowej UE: część z nich została już uzgodniona, w części można jeszcze wprowadzać zmiany. W tym celu trzeba podjąć starania – na poziomie krajowym i europejskim – o to, by finansowanie ciepłownictwa zostało wpisane do najważniejszych funduszy.

13

9.2. Trzy rodzaje działań i co warto zrobić:

- 9.2.1. Plan działania i cele środowiskowe w ciepłownictwie.** Przedstawianie tylko dużych kosztów transformacji bez określenia, jakie działania za te środki Polska chciałaby podjąć, jest kontrproduktywne. Polska powinna pokazać cele środowiskowe, które chciałaby w zamian osiągnąć do 2030 r. Poniżej przedstawiamy wyliczenia kosztów i korzyści, które powstały w ramach projektu *Czyste Ciepło 2030*. Prezentujemy jedynie proste wyliczenia kosztów CAPEX, nie określając kosztów (i korzyści) środowiskowych, np. zmniejszenia opłat za emisję CO₂ i paliwo, a także kosztów zewnętrznych zanieczyszczenia środowiska. Uważamy też, że głównym źródłem finansowania transformacji powinien być rynek energii, który wysyła poprawne sygnały cenowe.

Tabela 2. Skala wyzwań transformacji

Cele projektu	Alternatywa	Korzyści dla środowiska	Koszty całkowite (CAPEX)	Mniej węgla
Zastąpienie węgla w indywidualnie ogrzewanych domach czystymi źródłami energii do 2030 r.	<p>Opcje:</p> <p>Systemy ciepłownicze</p> <p>Źródła odnawialne pompa ciepła + PV</p> <p>Sieć gazowa</p> <p>Piece na pelety</p> <p>Wybór opcji po lokalnej dostępności i kosztów.</p> <p>Docelowy udział odnawialnych źródeł energii 40%.</p>	<p>Liczba budynków: 3,5 mln (100% budynków)</p> <p>Ograniczenie emisji smogu z budynków</p> <p>Redukcja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - PM w dół o 92% - SO_x w dół o 98% <p>Redukcja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - CO₂ o 15 mln ton - 42% redukcja emisji z istniejących budynków - 5% emisji krajowej 	<p>Źródła ciepła:</p> <p>CAPEX - 56 mld euro</p> <p>Efektywność energetyczna</p> <p>CAPEX - 40 mld euro</p>	12 mln ton
Efektywność energetyczna we wszystkich istniejących budynkach do 2030 r.	<p>Poprawa efektywności energetycznej o 25% - 2,5% - 3,0% w skali roku</p>	<p>Ograniczanie smogu</p> <p>Redukcja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - PM w dół o 14% - SO_x w dół o 13,5% <p>Redukcja:</p> <p>CO₂ o 8 mln ton (12,5%)</p>	<p>Poprawa efektywności energetycznej budynków</p> <p>CAPEX - 51 mld euro</p> <p>por. zapis niżej</p>	4 mln ton
Przekształcenie wszystkich nieefektywnych systemów ciepłowniczych (DHS) w efektywne do 2030 r.	<p>Opcje:</p> <p>Mała kogeneracja gazowa jako podstawowe obciążenie cieplne w DHS</p> <p>Kotły na biomasę</p> <p>Odejście od węgla do 2035 - OZE</p> <p>+ akumulatory ciepła:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Akumulator słoneczny termiczny - Energia odpadowa z procesów przemysłowych - Duże pompy ciepła + PV - Energia geotermalna 	<p>Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych przez nieefektywny system DHS</p> <p>Redukcja CO₂ o 3,6 mln ton</p> <p>% - odnosi się do wszystkich nieefektywnych DHS</p>	<p>Źródła ciepła:</p> <p>CAPEX - 3,8 mld euro</p>	1,6 mln ton
Łącznie	Sektor ciepłownictwa	Redukcja emisji CO₂ o 21 mln ton 6,5% emisji krajowych	CAPEX = 110 mld euro	Redukcja użycia węgla o 14 mln ton

9.2.2. Włączenie ciepłownictwa do funduszu sprawiedliwej transformacji

Koncepcja funduszu sprawiedliwej transformacji zagościła na dobre w świadomości publicznej i oczekuje się, że taki instrument zostanie przyjęty na grudniowym posiedzeniu Rady Europejskiej. Zasady jego funkcjonowania na razie nie są doprecyzowane. Przystąpieniem do funduszu są zainteresowane różne państwa i sektory, co spowoduje zmniejszenie alokacji dla Polski. Narracja krajowa i europejska skupia się na wspieraniu obszarów górniczych (węglowych). Włączenie transformacji ciepłownictwa do funduszu jest w interesie Polski, przede wszystkim ze względu na wymiar socjalny. Koszty ciepła stanowią znaczący procent wydatków w polskich gospodarstwach domowych. Skierowanie strumienia finansowania na efektywność energetyczną, wymianę pieców i modernizację systemów ciepłowniczych pozwoliłoby utrzymać ceny ciepła na racjonalnym poziomie i zyskać akceptację dla transformacji energetycznej. W zamian za przyznane środki polskie regiony górnicze powinny zaproponować odejście od węgla w gospodarstwach domowych i systemach ciepłowniczych do 2035 r.

Fundusz jest opracowywany przez Generalną Dyрекcyję Regio i ma być przedstawiony przez komisarz do spraw spójności i reform Elisę Ferreirę prawdopodobnie już w grudniu. Oznacza to, że prace nad nim będą przyspieszać. Potrzebna jest aktywna postawa przedstawicieli Polski wyrażająca stanowisko wobec zakresu funduszu i kryteriów alokacji środków.

9.2.3. Zarezerwowanie środków na transformację ciepłownictwa w innych funduszach nowej perspektywy finansowej w latach 2021–2027

- Należy zadbać o to, aby dzięki środkom unijnym Polska mogła wspierać nie tylko ciepłownictwo systemowe, ale również ogrzewnictwo – wymianę źródeł ciepła z węglowych na czyste źródła – oraz efektywność energetyczną. Celem wprost zapisanym w wieloletnich ramach finansowych powinna być zamiana nieefektywnych systemów ciepłowniczych na systemy efektywne.
- W trwających jeszcze negocjacjach w polityce spójności należy zapewnić, aby zapisy o wsparciu czystego ciepła pozostały w tekście unijnych rozporządzeń. Jednocześnie do przygotowywanej już umowy partnerstwa dla polityki spójności¹⁵ trzeba dopisać ogrzewnictwo, do którego obecnie brak odniesień.
- Należy się przygotować do jak najefektywniejszego wykorzystania przyszłych środków tych funduszy, w których nie oczekuje się już zmian tekstowych (Horyzont Europa, InvestEU, Łącząc Europę, LIFE). Następnie należy rozważyć możliwość skorzystania ze środków wspólnej polityki rolnej na wsparcie czystego ciepła. W Strategicznym planie wspólnej polityki rolnej można by zapisać niskoemisyjny rozwój wiejskich gospodarstw domowych powiązany z poprawą jakości życia ich mieszkańców.
- We wszystkich powyższych przypadkach kluczową rolę będzie odgrywał Krajowy plan na rzecz energii i klimatu, na który będzie się można powoływać przy ubieganiu się o unijne środki.

15

9.3. Działania na poziomie krajowym

Podejmowanie działań w Brukseli bez ich koordynacji w instytucjach krajowych będzie kontrproduktywne. Polska powinna przedstawić wiarygodny plan realizacji celów redukcyjnych i uzyskać dla nich poparcie społeczne. W tym celu rekomendujemy:

- Wpisanie czystego ciepła wraz ze szczegółowymi celami do lat 2030, 2040 i 2050 do Krajowego planu na rzecz energetyki i klimatu i krajowej strategii długoterminowej do 2050 r. oraz **określenie nakładów finansowych na realizację tych celów** – jako kluczowe zadania.
- **Oficjalne uznanie czystego ciepła za część sprawiedliwej transformacji.**

- Poinformowanie członków nowego rządu odpowiedzialnych za negocjacje i kontakty z innymi państwami członkowskimi i instytucjami unijnymi. Uzgodnienie spójnych wypowiedzi na forach krajowym i europejskim.
- Ustalenie warunków brzegowych zgody na przyjęcie neutralności klimatycznej, w tym określenie podstawowych oczekiwań w sprawie trzech głównych elementów funduszu sprawiedliwej transformacji, takich jak:
 - kryteria dostępu do finansowania z funduszu: ograniczona grupa państw (np. łączne kryterium zależności od węgla i PKB);
 - katalog działań oraz sektorów, które będą mogły korzystać z finansowania, z priorytetem dla czystego ciepła. Ponadto wsparcie wyłącznie dla wycofywania węgla;
 - kryteria podziału środków pomiędzy państwa beneficjentów funduszu – powiązanie np. z liczbą osób pracujących w górnictwie i stopniową redukcją tego zatrudnienia.Ponadto należy uzgodnić stanowisko w sprawach:
 - umiejscowienia funduszu (z dotychczasowych informacji wynika, że będzie on funkcjonował w polityce spójności);
 - zarządzania funduszem (np. przez państwa członkowskie, Komisję Europejską, Europejski Bank Inwestycyjny). Informacje o przygotowywaniu propozycji przez komisarza do spraw spójności wskazują na możliwą strukturę podobną do innych instrumentów spójności, tj. umowy partnerstwa i programy wdrożeniowe;
 - pochodzenia środków (np. przesunięcie ich z innych instrumentów wieloletnich ram finansowych czy wniesienie wkładów krajowych);
 - czasu działania funduszu: do lat 2030, 2040, 2050, i ewentualnych kryteriów oraz procedury zmiany przyznawania środków – przegląd procedur. Należy założyć, że nie będzie zgody na bezwarunkowe przyznanie wsparcia na następne 30 lat.
- Opracowanie i przyjęcie instrukcji negocjacyjnej, w której wydzielenie środków na czyste ciepło będzie koniecznym warunkiem zgody na neutralność klimatyczną i w której założy się możliwość zgody na podniesienie krajowego celu do 2030 r. o procent redukcji wynikających z realizacji strategii czyste ciepło i/lub zamierzonych inwestycji w OZE na terenach wiejskich.
- Wspólna polityka rolna:
 - uzgodnienie na poziomie rządowym stanowiska w sprawie działań na rzecz czystego ciepła na obszarach wiejskich w ramach II filaru wspólnej polityki rolnej;
 - włączenie wątku udziału rolnictwa w redukcji emisji do strategii i instrukcji negocjacyjnej na grudniowe posiedzenie Rady Europejskiej;
 - zapisanie celów czystego ciepła na obszarach wiejskich w Krajowym planie na rzecz energetyki i klimatu (do końca 2019 r.);
 - przygotowanie strategicznego planu wspólnej polityki rolnej z celami czystego ciepła.
- Polityka spójności:
 - wyszczególnienie potrzeb ogrzewnictwa dla gospodarstw domowych, które nie będą mogły być podłączone do sieci ciepłowniczej/gazowej w umowie partnerstwa (założenia obecnie w przygotowaniu – podmiot odpowiedzialny Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju).
 - Horyzont Europa, InvestEU, Łącząc Europę, LIFE:

- wpisanie do Krajowego planu na rzecz energii i klimatu działań w kierunku czystego ciepła wraz z przewidywanymi kosztami i zaznaczeniem roli unijnych funduszy;
- zaangażowanie podmiotów mogących skutecznie ubiegać się o środki na czyste ciepło w przygotowanie projektów w poszczególnych funduszach: kampania informacyjna, warsztaty, szkolenia (2019–2020);
- monitoring opracowywanych inicjatyw i projektów pod kątem efektywnego wydatkowania funduszy, doradztwo i pomoc w pracach nad projektami.

9.4. Działania na poziomie europejskim

W kolejnych miesiącach konieczne jest zintensyfikowanie działań na poziomie europejskim.

Czyste ciepło a sprawiedliwa transformacja w kontekście grudniowego posiedzenia Rady Europejskiej:

- intensyfikacja rozmów z Komisją Europejską i fińską prezydencją UE przy użyciu spójnej narracji i argumentów popartych proponowanymi zmianami w Krajowym planie na rzecz energetyki i klimatu oraz przewidywanymi redukcjami w ramach wsparcia czystego ciepła;
- nasilenie rozmów z pozostałymi państwami członkowskimi, wybadanie priorytetów negocjacyjnych, tworzenie koalicji na potrzeby wsparcia celu modernizacji ciepłownictwa jako części sprawiedliwej transformacji;
- przygotowanie polskiego dokumentu (*non paper*) zawierającego proponowane działania i cele redukcji emisji CO₂, poprawy efektywności i udziału OZE.

17

Pozostałe fundusze:

- Zaangażowanie wszystkich polskich europosłów w promowanie propozycji, które wzmocnią wsparcie w obszarze czystego ciepła w projektach legislacyjnych, takich jak:
 - Rozporządzenie ramowe dla funduszy strukturalnych: Common Provisions Regulation,
 - Rozporządzenie w sprawie Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
 - Rozporządzenie w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego+.
- Rozmowy z Komisją Europejską na temat zwiększenia środków we wspólnej polityce rolnej na inwestycje w czyste ciepło w II filarze. Postulowanie zmian na rzecz umieszczenia czystego ciepła w rozporządzeniu ustanawiającym przepisy dotyczące wsparcia na podstawie planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych) finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji oraz Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

9.5. Dodatkowe elementy strategiczne

- Jest bardzo prawdopodobne, że nowa Komisja przedstawi propozycję funduszu sprawiedliwej transformacji w okresie bezpośrednio poprzedzającym grudniowe spotkanie Rady Europejskiej. Warto więc mieć gotową, przemyślaną odpowiedź na zawarte tam zapisy.
- Do końca roku, być może jeszcze przed grudniem, fińska prezydencja UE zaproponuje zrewidowane budżety poszczególnych programów i funduszy w ramach nowej perspektywy finansowej. Aby skutecznie negocjować zmianę tych wielkości, należy mieć przygotowane wiarygodne wyliczenia dotyczące kosztów transformacji, w tym modernizacji ciepłownictwa.
- Negocjacji na temat środków na czyste ciepło nie należy uzależniać od przyznania środków na inne elementy transformacji. Ta część pakietu transformacyjnego powinna stanowić podstawową, niezmienną część strategii negocjacyjnej Polski.
- Grudniowe spotkanie Rady Europejskiej może być także okazją do wynegocjowania zwiększenia środków finansowych z Funduszu Modernizacji – z obecnych 2% do np. 4% uprawnień CO₂ do 2030 r. i uzgodnienia jego kontynuacji po 2030 r. wraz z ewentualnym przeglądem zakresu finansowanych działań.
- Brak zgody na neutralność klimatyczną w grudniu 2019 r. ze względu na nierealne i nieoparte rzetelnymi wyliczeniami żądania Polski:
 - obniży wiarygodność Polski w czasie kolejnej tury negocjacji;
 - zmniejszy przejrzystość negocjacji – mogą one pójść w kierunku unikania konfrontacji z Polską i przygotowywania strategii, której Polska będzie wykonawcą, a nie współtwórcą;
 - nie zahamuje działań legislacyjnych zwiększających unijne ambicje do roku 2030.

18

Wniosek

Kluczowe słowa/frazy, które powinny się znaleźć w tekście konkluzji grudniowego szczytu państw Unii Europejskiej:

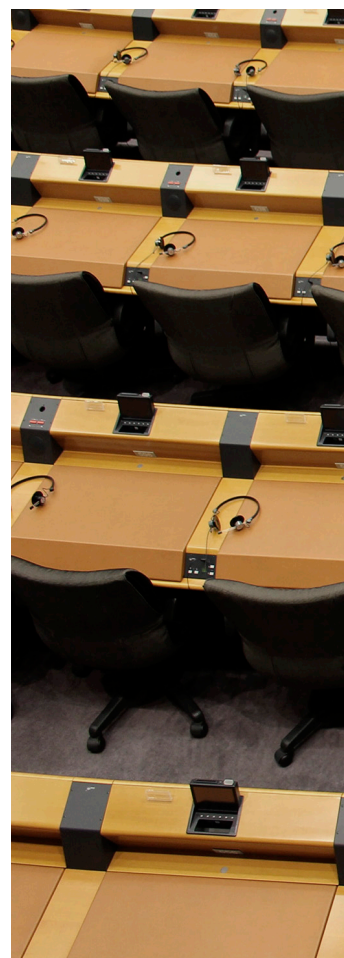
(efficient, climate neutral, clean) heating and cooling, clean air, energy poverty, complex decarbonisation of the existing building stock, energy-related social inequality, clean transformation of rural areas, coal exit in individual heating.

10. Podsumowanie

Nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej może być ostatnią szansą na uzyskanie przez Polskę solidarnego wsparcia redukcji emisji. Kluczowe dla skuteczności negocjacji jest przedstawienie konkretnego planu działań i pokazanie, jak Polska zamierza wypełnić wspólne cele środowiskowe, do czego przecież się zobowiązała.

Wsparcie działań na rzecz czystego ciepła ma szczególne znaczenie, ponieważ zyska na tym przede wszystkim społeczeństwo i to nie tylko dzięki zmniejszeniu kosztów ogrzewania, ale i – co najważniejsze – poprawie jakości powietrza. Czyste ciepło likwiduje lokalne problemy środowiskowe, a także rozwiązuje globalny problem emisji dwutlenku węgla.

Jak porozumieć się z Brukselą
w sprawie finansowania
czystego ciepła w Polsce

FORUM ENERGII, ul. Chopina 5A/20, 00-559 Warszawa

NIP: 7010592388, KRS: 0000625996, REGON:364867487

www.forum-energii.eu